

zag opkomen en vruchten dragen, het zaad, dat ook hij zoo mildelijk had uitgestrooid. De ridderorde van onze Koningin was hem tot blijdschap, maar meer is hem geweest de eere, door zijn God hem geschenken.

En na br. Zuidema en ds. de Bruyn ontviel dr. Bakker aan de zending.

Hij is een pionier van de zending genoemd, en terecht. Want zoowel op het zendingsveld Keboemen, als in den opleidingsarbeid, wandelde hij nieuwe wegen.

Zijn naam is aan Friesland's zending allereerst verbonden.

Hij was geen Fries, want zijn wieg stond te Heer-Hugowaard; en zijn beide eerste gemeenten, die hij mocht dienen, waren Apeldoorn en Broek op Langendijk. In 1865 geboren, trok hij eerst in 1899 naar Friesland, toen hij predikant werd te Sneek. Maar van af dat oogenblik was hij aan de Friezen verbonden, en werd hij in het Friesche hart met onwankelbare trouw besloten. Voor Friesland bleef dr. Bakker altijd hun man, ook toen hij het Friesche zendingssterrein verliet bij zijn benoeming als docent aan de opleidingschool.

Heel kort heeft hij Sneek gediend; want reeds in 1899 viel de aandacht op hem, toen een miss. dienaar moest worden gezocht. En aan de roepstem van Heeg gaf hij gehoor. In een vergadering der classe Sneek werd deze mededeeling met groote vreugde ontvangen, en ds. Bakker zeide toen zelf, wat hem tot het aannemen van de roeping had bewogen: „Inzonderheid de schreiende nood van ons arbeidsveld in Indië en het besef der groote schuld door Nederlands kerken tegenover de miljoenen bewoners onzer koloniën gemaakt, drongen hem tot het nemen van deze hoogst gewichtige beslissing”.

In het geloof, dat God hem had geroepen, ging dr. Bakker naar Java. Wel had Friesland, met toestemming van de Generale Deputaten, de afdeeling Keboemen en Wonosobo van de toenmalige residentie Bagelen als zendingssterrein gekozen, maar er was nog geen zendingspost; een geschikte woonplaats moest nog gezocht worden, in één woord, hij moest volkomen van voren af aan beginnen.

Het ligt niet in onze bedoeling dr. Bakker op den voet te volgen in de 6 jaren van zijn verblijf in Keboemen. Men leze het artikel van zijn hand over dezen moeilijken maar toch schoonen tijd in het Gedenkboek, uitgegeven ter herinnering van

de eerste 25 jaren zendingsarbeid te Keboemen.

Toen na zijn vertrek ds. K. van Dijk naar Java ging, kon hij in den arbeid van dr. Bakker ingaan, en voortzetten, wat zijn voorganger zoo gelukkig had begonnen.

Het was niet aangenaam voor Friesland, dat zijn zendeling Keboemen losliet; en toch was het een eere, dat juist hij verkoren was, om den arbeid der opleiding van helpers in de zending ter hand te nemen.

En hij heeft dien arbeid verricht, alleen verricht, tot 1925.

Eigenlijk een taak, te zwaar voor één paar schouders! Maar dr. Bakker was ook niet iedereen! En hij deed zijn arbeid in Gods kracht.

Ongeveer 70 goeroe's indijl mocht hij opleiden, die tot helpers der zendingen op de verschillende terreinen optraden; vijf van hen werden reeds predikant in de Javaansche kerken, die wij op ons zendingssterrein op Midden-Java mogen bezitten.

Welk een blijdschap was het voor dr. Bakker, dat in 1924 zijn zoon dr. F. L. Bakker werd gezonden, om zijn vader terzijde te staan. Een andere zoon ging ook in het zendingswerk in, en wel als dokter te Klaten, waar hij hoofd is van het hospitaal aldaar.

Een man was hij met groote gaven; hij was eenvoudig, wijs en bekwaam. O zoo eenvoudig, gelijk ook ds. de Bruyn was, en gelijk de christen-geleerde is. In zijn eenvoud schitterde het echte goud van het kinderlijke geloof. Daarom predikte hij met zijn leven, en was hij een voorbeeld voor zijn leerlingen, voor de zendingsarbeiders, en voor de Javanen.

Hij was ook wijs. Eens gaf hij aan een jong zendeling, die naar Soemba ging, den ernstigen raad: niet schrijven maar werken! En deze jonge man volgde dezen raad op, en schreef pas, toen hij in en door zijn werken de noodige kennis had verkregen en stof had verzameld.

Trouwens, dr. Bakker was ook geen veelschrijver; hij werkte, werkte, dag en nacht schier. Maar daarom liet hij het schrijven niet na! De vroegere jaargangen van „De Macedoniër” bevatten talrijke belangrijke bijdragen van zijn hand. Zijn artikelen waren steeds bezonnen en bezonnen; hij oordeelde met voorzichtigheid, doch tevens met groote kennis van zaken; hij trok de lijnen zuiver en scherp, en heeft door zijn artikelen degelijke voorlichting gegeven, en gebouwd aan een gereformeerde zendings-theorie.

den overgang op de Nieuwe Bedeeling, waarvan reeds de vorige profeten hadden gesproken als zij het nationaal herstel teekenden als grondslag voor het Messiaansche heil, vinden we dan bij Daniël voorts nog een vrij uitvoerige openbaring omtrent het optreden van Antiochus Epiphanes, dat we bij Ezechiël reeds leerden kennen in de profetie van Gog. Opmerking verdient daarbij dat deze Antiochus Epiphanes geschilderd wordt als type van den antichrist, van wien door den staatsman-zijner eveneens een klare openbaring wordt geschenken.

Zijn we zoo met Daniël reeds tot het einde der ballingschap genaderd, geheel na de ballingschap ligt het optreden van de profeten Hagai en Zacharia. De eerste profeteert van de toekomstige vergroting en verheerlijking van den tempel, die door de teruggekeerde ballingen werd gebouwd; de tweede kondigt aan dat er ook nog een verdere terugkeer zal zijn van de op dat oogenblik nog in ballingschap zich bevindende Joden. Bovendien spreekt ook Zacharia van de Messiaansche toekomst, en met name teekent hij in het laatste hoofdstuk, aan het slot, het karakter van de nieuwe bedeeling, waarin de ceremonieele onderscheiding van heilig en onheilig zal zijn weggevallen, d. w. z. waarin (zoals ook reeds Jeremia verkondigd had) de geheele ceremonieele dienst zal zijn opgeheven.

Uit dit geheele overzicht blijkt, dat het Oude Testament slechts van één enkelen terugkeer van het verstrooide Israël naar zijn land weet: n.l. van den terugkeer uit de Assyrisch-Babylonische ballingschap. Deze terugkeer geldt zoowel Juda als de Tien Stammen; het is een terugkeer die ook niet in één moment voltooid wordt, maar in verschillende stadiën plaats heeft, zoodat ook na het begin van den terugkeer nog op verdere terugkeer gehoopt en verdere terugkeer geprofeteerd kan worden. Van een tweeden terugkeer, na een tweede verstrooiing, spreekt het Oude Testament met geen enkel woord: noch vóór de Assyrisch-Babylonische ballingschap, noch daarna. Wel worden ons nog verschillende gebeurtenissen aangekondigd, die bij en onder het teruggekeerde Israël zullen plaats hebben: de verdrukking onder Antiochus en de verlossing daaruit, de opbloei van den Joodschen staat na die verlossing, de onderwerping van Edom, de vergroting en verfraaiing van den tempel. Maar dit alles wordt ons ten slotte toch geteekend als slechts de voorbereiding voor de Nieuwe Bedeeling die met de komst van den beloofden Messias aanvangt. De terugkeer van de Joodsche ballingen en het herstel van den nationalen Joodschen staat dient slechts om straks de verschijning van den Messias en het ingaan van de Nieuwe Bedeeling mogelijk te maken. En dan vernemen wij, enerzijds dat die

Hij was ook een hoogst bekwaam man. De Javaansche taal was hij meester als weinigen.

De Vrije Universiteit gaf bij gelegenheid van haar gouden jubileum hem eershalve den doctors-titel; en een ieder juichte bij deze keuze der Universiteit. Hij verdiende deze eere; den titel had hij verworven door meer dan 25 jaren stoeren arbeid.

En nu is hij niet meer. Den laatsten tijd gingen zijn krachten achteruit; het denkvermogen verloor iets van zijn helderheid. En nu mocht hij de rust ontvangen, die er overblijft voor het volk van God.

Zijn heengaan zal betreurd worden, niet alleen in ons land, maar vooral op Java; hij, de beminlijke man, die nooit zichzelf zocht, was toch de eerste; allen waren aan hem verbonden; men sprak van hem heel gewoon als „Vader Bakker”.

Bij zijn versch gedolven graf past het onzen kerken God te danken. En in de geschiedenis der Gereformeerde zending zal de naam dr. Dirk Bakker met eere vermeld blijven. J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De voorgestelde liturgie der Geref. Kerken in Nederland en die der Kerken van Ned. oorsprong in Noord-Amerika.

Met belangstelling las schrijver dezes in „De Standaard” van 22 November 1932, de door de deputaten ad hoc voorgestelde orde voor den eeredienst. Als volgt:

1. Votum.
2. Zegengroet.
3. Zingen.
4. Verkondiging van de Wet des Heeren, zoo gewenscht met de toevoeging van de hoofdsom der wet. Daarna een toepasselijk lied.
5. Voorlezing van een gedeelte van de Heilige Schrift.
6. Gebed (openbare belijdenis der zonde, bede om een zegen over de bediening des Woords, voorbede voor de overheid en voor allen nood der Christenheid).
7. Zingen.
8. Collecte.
9. Bediening des Woords.
10. Dankzegging.
11. Zingen.
12. Zegen.

Nieuwe Bedeeling een geheel ander karakter draagt dan de religieus-ceremonieele en nationaal-Israëlitische Oude Bedeeling: het ceremonieele zal geheel wegvallen, voor al de voorschriften en gebruiken der ceremonieele wet zal geen plaats meer zijn, dan treedt het Nieuwe Verbond op den voorgrond waarbij het op het inwendige aankomt; daarom worden de vormen der Oude Bedeeling ook als visionaire zinnebeelden voor de teekening van die Nieuwe Bedeeling gebruikt; anderzijds hooren wij ook, dat na de komst en den dood van den Messias aan het nationale volksbestaan van Israël geheel en voorgoed een einde wordt gemaakt. Dat laatste wordt absoluut en zonder enig voorbehoud uitgesproken. Van een tweede herstel van het nationale Israël spreekt de profetie daarbij niet. Wij verstaan, dat deze ondergang van het nationale Israël met zijn steenen tempel dan ook juist daartoe dienen moet om de geestelijke heerlijkheid der Nieuwe Bedeeling tot volle ontplooiing te doen komen. Daarom zou men dan toch in 't Oude Testament, dat reeds zelf zulk een duidelijke taal spreekt, nog zoeken naar argumenten voor een verwachting van een zekeren terugkeer der Oude Bedeeling, van wier afdoening het Nieuwe Testament nog veel beslist spreekt?

Wij achten hiermee onze taak volbracht. Ds. Berkhoff is ons Gereformeerden tegemoet getreden met de beschuldiging, dat wij de aardse toekomst van Israël in het duizendjarig rijk slechts uit dogmatische bevangenheid niet zouden willen erkennen; hij heeft beweerd dat de H. Schrift onmiskenbaar die aardse toekomst in het duizendjarig rijk leeren zou, en hij heeft er ons een verwijt van gemaakt, dat wij op dit punt niet doen wat wij zeggen te doen: ons geheel en uitsluitend aan het getuigenis der H. Schrift onderwerpen. Wij hebben aangetoond, dat het Oude Testament (waartoe wij ons als ons eigen gebied van studie bepaald hebben) van zulk een nog te wachten aardse toekomst van Israël niet weet; de aardse toekomst van Israël, die in het O. T. geprofeteerd wordt, is reeds gekomen, en, naar het woord der profetie, ook weer te niet gegaan. Voor de meening van Ds. Berkhoff biedt het O. T., nauwlettend en zorgvuldig bestudeerd naar den grondtekst, en niet maar oppervlakkig gelezen in de Statenvertaling, niet den minsten grond. Zoo wijzen wij dan zijne beschuldiging terug. Juist omdat wij waarlijk geheel en uitsluitend naar het getuigenis der H. Schrift willen hooren, kunnen en mogen wij aan de Chiliaistische verwachtingen geen voet geven.

G. Ch. AALDERS.

ATIE

wederom een
ntpoort, waar
Ir D. Bakker

ie ons sinds
ie vele eigen-
s onderwijzer,
les van harte,
en dienst der
is zijn naam
heer heeft hij
dien arbeid
overal pre-
woord. Van
en hij is er

rd ds. C. de
te Oegstgeest
rust.
Meer dan
éénmaal met
te hij aan de
er de Savoe-
een hart vol
rom, hij deed
spreken, maar
weg, als een
eiland in het
schapen, die

inderen, maar
vele kinderen
n, weten wij
trouwe herder
Jezus.

ken; hoewel
oren kwamen,
ij „Vader de
iders op het

hij het zaad

den Messias,
itel van Israël
n deze profeet
sidt, en waar-
gang van de
is, dat hij
nen uitsprekt
sche toekomst
seling, waarin
cheiden, door-
dan van den
dienst der
sche wet ge-
zijn. Jeremia
uitspraak dat
zijn, en dat er
zijn. In deze
st middelpunt,
den eeredienst
zen, dan dat
elijk en voor-
il worden te
plaats spreekt
we Verbond,
ij treden zal.
is, treedt de
dierende aan-
a's ondergang
rheugd, maar
i zal worden

Juda's terug-
ligend oordeel
igt dan verder
ater tijd nog
od zal dienen
Edom geheel
arvan de ver-
in de Hasmō-
s Hyrcanus I
bestaan van
gemaakt.

is Ezechiël,
97 voor Chr.
er zijn mede-
om eerst in
verwachtingen
in ondergang
daarna, toen
enomen was,
gen. Ook hij
it de balling-
mst van den
rgangers heb-
twee nieuwe
adacht vallen
ng van Gog,
keerde Israël